

# Proč vést děti ke čtení a jak to udělat



**BERNADETA KUREŠOVÁ**  
– BERNY Vedoucí včlat a studentka češtiny v Brně.

Že děti málo čtou a negativně je to ovlivňuje, často slyšíme nejen z úst učitelů a psychologů. Klesající zájem o knihy s sebou ale nese daleko víc než chudnoucí slovní zásobu. Zkusme si ve třech bodech připomenout, proč je čtení stále důležité.

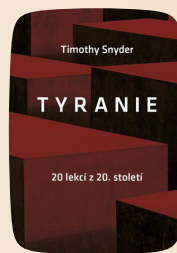
1. **Čtení rozvíjí schopnost empatie.** Potvrdil to výzkum vědců z newyorské univerzity The New School. Podle tvůrců studie se u dětí, které čtou klasickou beletrii (v orig. „literary fiction“), zlepšuje schopnost porozumět lidem. Při čtení jsou totiž často nuceny předvídat, jak se postavy v příběhu zachovají. Jelikož v knihách nelze popsat člověka v celé jeho šíři, čtenář musí při odhalování vlastností postav využívat své zkušenosti a intuici. Navíc v příbězích často vidí svět očima vypravěče a může tak hlouběji zkoumat způsob uvažování jiného člověka. Autoři výzkumu doufají, že čtení dokáže rozšířit schopnost empatie u dětí s autismem.
2. Při čtení je možné pochopit věci, které by člověk při poslechu nestíhal pobrat. Není problém se kdykoliv zastavit a v textu se vrátit. Pomalejší vstřebávání informací **napomáhá sklonu přemýšlet neprvoplánově** a v rozsáhlejších kontextu.
3. Schopnost převést kombinace písmenek na napínavý film, který se odehrává přímo v našem mozku, **podporuje kreativitu a rozvíjí představitivost.** Zatímco ve filmech práci s imaginací už někdo odvedl za nás, díky knihám děti svou vynalézavost stále zdokonalovat. Možná pak budou mít dokonce víc nápadů jak si ukrátit volnou chvíli.

A jak jde čtení dohromady s cíli skautské výchovy? Se skautingem je natolik spojeno, že k němu děti často vedeme neuvědoměle. Vzpomeňte si, s jakým zápallem děti hltají na táboře dopisy a s jakou vervou posílají nazpět rodičům pracně sesmolené odpovědi. A kolik z nich si na tábor přiveze knížku...

Nabízí se zařadit čtení do programu i jindy. Je však nutno udělat to nenásilně a dát si pozor, abychom dětem neznechutili čtení či skaut tým, že budeme opakovat nešťastné školní stereotypy. Jak na to?

♣ **Čtete dětem před spaním na výpravách.** Uvidíte, jak nadšeně zalezou do spacáků, když uslyší, že jim před spaním přečtete příběh. Poslech je navíc zklidní, takže usnou, aniž by si vzpomněly, že chtěly souseda ještě dvakrát trefit polštářem. ♣ **Zahrajte si celoroční hru motivovanou příběhem dobrodružné knihy.** Na výpravách pak můžete večer předčítat právě z ní. ♣ **Motivujte děti k vlastnímu tvoreni.** Nechte je napsat zápis do kroniky a pak ho všem přečíst. Vytvořte si nástěnku s vlastními komiksy. ♣ **Nechte děti vyhledávat informace v knihách.** Mohou třeba s pomocí encyklopedie určit rostlinu, přečíst si o zvířeti, které jste viděli na výpravě. ♣ **Založte si střediskový časopis.** A pokud už ho máte, nechte do něj děti psát své zážitky. ♣ **Zařídte si oddílovou knihovničku.** Mějte v ní knihy roztríděné podle toho, koho by mohly zajímat. Pak ji dejte někomu na starost, pomozte dětem s výběrem knih. ♣ **Povídejte si o beletrii.** Zeptejte se dětí, co čtou. Při sdílení příběhů z knih mnozí na výpravě zapomenou i na bolavé nohy.

Jistě vás napadnou další způsoby, jak dětem čtení přiblížit. A víte co? Ani vy nezapomínejte číst. Alespoň v tramvaji nebo před spaním. Možná už vás to nevyčlová, ale je to skvělý způsob, jak chvíli vypnout, a to nejen svítící obrazovku před očima, ale hlavně roj myšlenek ve vlastní hlavě. ✕



**LUCIE DORŽOVÁ**  
Vůdkyně  
7. oddílu  
Varnsdorf.

## TYRANIE

Zajímáte se o politickou situaci? Ne jste s ní spokojeni, ale nevíte, co s tím? Timothy Snyder, profesor historie na Yaleově univerzitě, vám nabízí dvacet rad, podle kterých se můžete řídit, abyste přispěli k udržení demokratických hodnot ve světě.

Autor posuzuje dnešní politickou situaci a porovnává ji s různými režimy 20. století v Evropě. Dvacet lekcí, které nám autor předkládá, ukazuje především na příkladech, že se historické události opakují a že demokracie není nikdy tak pevná, jak by se mohlo zdát. Autor se obává toho, že dnešní společnost směřuje do nové tyranie pod vedením prezidentů světových velmocí.

Čtenář knihy je směřován k zamýšlení nad světem okolo, jeho historií i současností. Snyder varuje před usnadňováním si povinností a vybízí k obezřetnosti. Četnými příklady jsou mu události z let 1932–33, kdy se k moci v Německu demokratickou cestou dostala NSDAP. Autor se snaží čtenáři vysvětlit, že i jeden „bezvýznamný“ člověk má svůj podíl na podobě světa a dějiny mění právě ti lidé, kteří se nebojí vystoupit z řady a přemýšlejí o tom, co říkají i slyší.

Snyderovým cílem je otevřít čtenáři oči, poučit ho o tom, že pomáhat druhým není jeho povinnost, ale spíše přirozenost, a že vzdát se boje proti tyranii znamená pomoci jí k moci. Demokracie, neodmyslitelně spojená se svobodou, je jedním z pilířů fungování skautské organizace. Ne bezdůvodně se ji každý totalitní režim pokoušel rozpustit, myšlenky svobody člověka, které děti učíme, jsou totiž pro tyto režimy velkým nebezpečím.

Kniha je vhodná pro čtenáře s vlastním názorem, který se orientuje v politickém světě, ale přesto má otevřenou mysl a ochotu být prospěšným svým blízkým i světu.

📖 **Tyranie: 20 lekcí z 20. století** (Timothy Snyder, Prostor, 2017)